

ta ikke alt
for god fisk!

GREENPEACE

sea the future defend our oceans today
www.greenpeace.no

Havet er ikke uutømmelig. De siste femti årene har det vært en kraftig økning i fisket – verdenshavene tømmes som aldri før. Konsekvensene er alarmerende. Derfor lanserer Greenpeace sjømatkampanjen **”Ta ikke alt for god fisk!”**. Som en del av kampanjen har vi spurt de store matvarekjedene i Norge og Europa om hva slags innkjøpspolitikk de har på sjømat, og hvor bevisste de er på sitt ansvar for å tilby kundene god og bærekraftig fisk – enten den er fersk, frossen eller på boks.

ta ikke alt for god fisk!

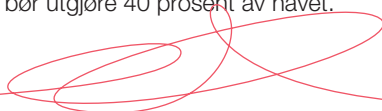
sea the future defend our oceans today
www.greenpeace.no

hva er problemet?

Utnyttelsen av havets ressurser har hatt en eksplosiv utvikling. Ifølge FNs Landbruks- og matvareorganisasjon FAO ble det i 2005 fisket opp mot 160 millioner tonn fisk fra verdenshavene. Det er sju ganger så mye som i 1950.

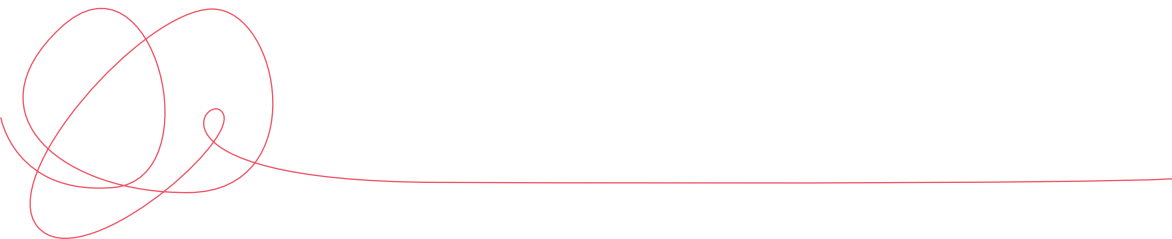
Dagens utnyttelse av havets ressurser er ikke bærekraftig. Derfor vil Greenpeace at fisket reduseres kraftig, at destruktive fiskemetoder og redskaper fases ut, og at det opprettes et globalt nettverk av marine verneområder. Dette bør utgjøre 40 prosent av havet.

90%

Antallet store rovfisk, som tunfisk, sverdfisk og marlin, har falt 90 prosent siden 1950-tallet.

Overfiske Den kraftige økningen av kommersielt fiske har ført til at 75 prosent av fiskebestandene i verden er fullt utnyttet, overutnyttet eller kollapset. I Europa er situasjonen enda verre.

Greenpeace krever... at fiskekvotene reduseres, slik at fiskebestandene får bygge seg opp igjen.

Destruktive metoder Bunntråling er en fangstmetode som er svært destruktiv, fordi den ødelegger strukturen på havbunnen og raserer korallrev og andre biotoper for all framtid. Av ulike typer bunntrål, er bomtrål den aller verste.

Greenpeace krever... forbud mot bunntråling, særlig i områder som er sårbare eller hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap om konsekvensene.

Bifangst og utkast I jakten på kommersielle arter finner også annen fisk og andre arter veien til fiskernes nett. I mange land kastes disse ut i havet igjen, fordi det ikke lønner seg å ta dem med til land. Andre steder velger man å omsette også utilsiktet bifangst, selv om bestandene er overutnyttet.

Greenpeace krever... et globalt utkastforbud og strengere krav til fiskeredskaper for å unngå bifangst.

Illegalt fiske Verden over blir det fanget store mengder fisk ut over de tillatte kvotene. Det illegale fisket er utbredt blant annet i Østersjøen og Barentshavet, og ikke minst i Stillehavet, hvor mesteparten av verdens tunfisk blir fanget. Hele 20 prosent av verdens totale fiskefangst er antatt å være fanget ulovlig.

Greenpeace krever... at ulovlig fiske stanses.

Av fisk tatt med visse typer trål i Europa,
kastes hele 70-90 prosent ut igjen.
I Norge er utkast forbudt.

70-90%

4 av 5

Overfisket. Av 43 europeiske fiskebestander som ble undersøkt i 2007, er 4 av 5 ansett som overfisket.

hvorfor kampanje

Greenpeace ønsker med sin sjømatkampanje at dagligvarebutikkene skal ta en mer aktiv rolle i kampen mot svartfiske, overfiske og destruktivt fiske. Gjennom å stille strengere krav til den sjømaten de selger og si nei til produkter som er fanget ulovlig eller produsert med destruktive metoder, blir det mindre plass i hyllene for pirater og useriøse aktører.

De første skrittene mot en ansvarlig innkjøpspolicy er å

- * fjerne de verste: Unngå salg av sjømat som stammer fra ikke bærekraftig forvaltede bestander eller fra destruktive høstingsmetoder
- * støtte de beste: Promotere og øke utvalget av sjømatprodukter som stammer fra bærekraftig fiskerier og høstingsteknikker
- * trygge resterende arter, ved å bidra til stadig forbedring gjennom samarbeid med distributører, fiskerinæring og forskning, og avslå fisk som kommer fra fiskerier som ikke vil forbedre sine fangstmetoder

For at sjømaten man selger skal regnes som bærekraftig, kan fisk og skalldyr ikke komme fra bestander som er dårlig forvaltet, overfisket eller fra uregulert fiske. I tillegg må sjømaten ikke ha blitt produsert med metoder som skader andre marine arter og/eller naturtyper.

Greenpeace har sjekket norske fiskedisker

Mye av sjømaten som selges via restauranter og butikker, er ikke bærekraftig. Derfor har Greenpeace undersøkt hvor stor bevisstheten rundt innkjøp av sjømat er i norske dagligvarekjeder.

Kjedene har i et spørreskjema gitt oss svar på om de har en innkjøpspolitikk på dette området, og i så fall hvilken. Gjennom undersøkelsen har vi også fått oversikt over hvilke kjeder og butikker som merker sin sjømat med opprinnelsessted, fangsmetode osv, og hva slags informasjon de gir kunder og ansatte. Ut fra dette er dagligvarekjedene rangert, slik at forbrukerne kan se hvilke butikker som tar ansvar for sjømaten de tilbyr. Se rangeringen på neste side.

	TOTALT ANTALL POENG	PROSENT
	204	 81%
	181	 72%
	165	 66%
	160	 64%
	* 156	 62%
	* 156	 62%
	* 156	 62%
	* 156	 62%
	* 156	 62%
	156	 62%
	121	 48%

Greenpeace rangering av norske matvarekjeder

Antall oppnåelige poeng er 252. Hvor mange poeng den enkelte matvarekjede har oppnådd angis i prosent. Kategoriene tolkes på følgende måte:

< 40%

DÅRLIG Det er alvorlige mangler ved deres tilnærming til sjømat. Vi anbefaler at dere snarest ser over deres policy for sjømatprodukter.

40 - 70%

NOEN GODE TILTAK, men det trengs fortsatt mer konkret handling før deres kunder kan være sikre på at sjømaten holder akseptabel standard.

> 70%

GODT. Det er viktig at dere fortsetter å fokusere på bærekraftig sjømat gjennom å opprettholde en høy standard og stadig forbedre den.

* eid av Norgesgruppen ASA.

Norgesgruppen

250.000

Fangst av tunfisk og andre fiskeslag med autoline forårsaker store mengder bifangst av albatross, hai og havskilpadder. Bare i år 2000 ble det fanget 250.000 truede havskilpadder på denne måten.

Det har vært god respons fra det norske dagligvaremarkedet på Greenpeace undersøkelse, og svarene viser at bevisstheten rundt temaet er voksende. Vår undersøkelse baserer seg i denne omgang på hva butikkene har svart og ikke hva de selger eller gjør i praksis. Det kan imidlertid se ut som det er langt mellom liv og lære. Greenpeace synes det er sterkt beklagelig at vi fortsatt finner truede fiskeslag eller produkter fra ikke bærekraftig oppdrett i norske butikker.

Greenpeace vil derfor at norske dagligvarebutikker skal

- * **fjerne** arter fra sortimentet som er på Greenpeace rødliste, se side 11
- * **støtte** opp om bærekraftig sjømat og dermed også bærekraftige fiskerier
- * **stoppe** samarbeidet med leverandører som ikke kan garantere bærekraft
- * **innføre** en bedre merkeordning for deres sjømat og fiskeprodukter

hva kan du gjøre

Som kunde kan du fremme bærekraftig sjømat ved å velge riktig butikk når du handler. Uansett hvor du handler, enten det er i butikken, hos fiskehandleren eller på restauranten, bør du spørre

- * **om** de har en miljøvennlig innkjøpspolitikk på sjømat
- * **hvor** og **hvordan** sjømaten er fanget
- * **hva** som er dagens mest bærekraftige alternativ

Hvis butikken, fiskehandleren eller spisestedet ikke kan gi deg svar, gå et annet sted.

Greenpeace nordiske rødliste

Sjømat som bevisste butikker, restauranter og forbrukere bør styre unna:

Atlantisk laks

fordi en rekke bestander av villlevende laks er på et historisk lavt nivå.

Blåkveite

fordi de fleste bestandene er på et historisk lavt nivå.

Breiflabb

fordi det er en langsomt voksende art som er sårbar for press, og fordi kunnskapen om størrelsen på bestandene er begrenset.

Bunntrålt rødspette

fordi bunn- og bomtråling er blant de mest destruktive fiskemetodene.

Europeiske hummer

fordi bestandene i Norge er på et historisk lavt nivå. Europeisk hummer står på Artsdatabankens rødliste.

Europeisk ål

fordi bestanden er redusert med 99 % på vel 20 år og er nær kollaps. Europeisk ål står på Artsdatabankens rødliste.

Haier, skater og rokker

fordi dette er langsomt voksende arter som tåler fiskepress dårlig. Flere typer av skater står på Artsdatabankens rødliste.

Kveite

fordi de fleste bestandene er på et historisk lavt nivå, og på grunn av manglende kunnskap om bestanden. Kveite står på Artsdatabankens rødliste.

Sverdfisk og marlin

fordi de aller fleste bestandene er kritisk overfisket.

Torsk

fordi den norske kysttorsken og bestandene i Nordsjøen, Kattegat, Skagerrak og Østersjøen er overfisket og truet. Kysttorsk står på Artsdatabankens rødliste.

Tropiske reker

fordi villfangst bidrar til stor bifangst, og fordi rekeoppdrett skader miljøet.

Trålt sjøkreps

fordi tråling etter sjøkreps har enorm bifangst av andre arter. Teinefanget sjøkreps er et godt miljøvalg.

Tunfisk

fordi de fleste bestandene er kritisk overfisket og mangler forvaltning. Bifangst av blant annet havskilpadde er et stort problem.

Tunge

fordi bestandene er presset, og fordi bunn- og bomtråling er blant de mest destruktive fiskemetodene.

Uer

fordi nær sagt alle bestander er overfisket. Ueren tas som bifangst under fiske etter blant annet torsk. Uer står på Artsdatabankens rødliste.

Les mer på www.greenpeace.no

GREENPEACE

sea the future defend our oceans today

www.greenpeace.no

Greenpeace er en internasjonal miljøorganisasjon som er både økonomisk og politisk uavhengig. Greenpeace eksisterer kun i kraft av støttemedlemmer og gaver, og tar aldri imot bidrag fra stat eller næringsliv.

Gjennom lobbyvirksomhet, informasjonsarbeid og ikke-voldelige aksjoner settes søkelyset på miljøproblemer og løsninger. Med kontorer i over 40 land, hundrevis av eksperter og nesten tre millioner støttemedlemmer, har Greenpeace global kunnskap og innflytelse.

ta ikke alt for god fisk!

Greenpeace i Norge Peder Claussonsgate 1, Postboks 6803 St. Olavs plass, 0130 Oslo. tel +47 22 20 51 01. email info@nordic.greenpeace.org

Mars 2008 **Print** www.07.no **Stock** printed on 100% recycled post-consumer waste paper using vegetable-based inks. **Design** www.onehemisphere.se **Images** cover: © H. Sorensen/riser/getty, page 3: © R. Grosso, © S. Gladwell. page 4: Frozen tuna being transported to the purchaser from the mornings auction, at the Tokyo Central Wholesale Market. © P. Spence <http://flickr.com/photos/giantginkgo/> page 6: Bycatch from bottom trawl off East Coast of Shetland, North Sea. © S. Morgan/GP, page 10: © Zindan.